Statkraft

Nærings- og fiskeridepartementet
v/ Thomas.malla@nfd.dep.no

POSTADRESSE
Statkraft AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 Oslo
Norway

BESØKSADRESSE
Lilleakerveien 6
0283 Oslo

SENTRALBORD
24 06 70 00

TELEFAKS:
24 06 70 01

INTERNETT
www.statkraft.no

E-POST:
post@statkraft.com

ORG. NR.: NO-987 059 699

DERES REF./DATO: VÅR REF.: STED/DATO:
Oslo, 18.09.2015

INNSPILL TIL NORSK BIOØKONOMISTRATEGI

Introduksjon

Statkraft støtter regjeringens initiativ til å etablere en norsk bioøkonomistrategi. Norge har et betydelig potensiale for å øke avvirkning og utnyttelse av biomasse og den verdiskapingen som disse ressursene representerer. Det er meget positivt at regjeringen ser betydningen biomasse kan få for næringsutvikling og verdiskapning i Norge. Det er sentralt at bio-økonomistrategien legger til rette for en god bredde i bio-næringen, og at stasjonær bioenergi og andregenerasjon ($2G^i$) biodrivstoff er blant de sentrale grunnpilarer i en bioøkonomi. Statkraft mener at en norsk bioøkonomistrategi bør sees i sammenheng med strategiprosesser som er rapportert gjennom Skog 22, Bygg 21, Energi 21 og Hav 21.

Hva er bioøkonomi?

Med begrepet bioøkonomi forstås en økonomi basert på fornybare hydrokarboner ved en utfasing og erstatning av fossile hydrokarboner. Verdikjeden inkluderer produksjon av bioressurser og konvertering til materialer, kjemikalier, farmasøytiske produkter, mat, og energi (stasjonær kraft- og varmeproduksjon og drivstoff produksjon). Bioressurser inkluderer biomasse fra skog og hav og restprodukter fra jordbruk. I dette ligger også en bærekraftig utnyttelse av bioressursene.

En vesentlig driver for en overgang til en bioøkonomi ligger i de klimatiske utfordringer knyttet til fossil CO_2. I et globalt perspektiv representerer energisektoren en betydelig utslippskilde. Dette er tydeliggjort i den femte hovedrapport fra FNs klimapanel hvor det pekes på at bruk av moderne bioenergi må femdobles for å kunne opprettholde målet om 2 C oppvarming av atmosfæren.

Bioenergi vil være en del av en bioøkonomi. En strategi for bioøkonomi må derfor inkludere en videreutvikling av de deler av denne verdikjeden som er i operativ og kommersiell virksomhet i dag. Veien fram til en etablert bioøkonomi betinger også utvikling av ny teknologi, prosesser og produkter samt kompetanse for å møte de utfordringer dette representerer. Videre vil fremvekst av en nasjonal næring innen anvendelse og videreforedling av biomasse kunne gi ringvirkninger til andre næringer, for eksempel ved at bi-produkter fra en virksomhet kan bli råstoff for en annen kommersiell virksomhet.

Det vil være viktig at en strategi for bioøkonomi legger til rette for en bredde i bionæringen. Det er viktig at stasjonær bioenergi og biodrivstoff er blant grunnpilarene i en norsk strategi for bioøkonomi. Dette vil sikre at strategien kan bidra til en mer klimavennlig omstilling av norsk næringsliv og reduksjon av klimagassutslipp.

Stasjonær bioenergi og biodrivstoff

I Norge er bioenergi i dag en etablert del av energisektoren gjennom stasjonær produksjon av varme lokalt gjennom bruk av vedovner og gjennom forsyning av fjernvarme.

Fjernvarme har blitt bygget ut kraftig i løpet av de siste 15 årene og er nå en del av energisystemet i de store byene. Varmeproduksjonen er i stor grad basert på biomasse og avfall. Dette gir en god utnyttelse av lokale og fornybare energikilder. Fjernvarme er en kapitalintensiv utbygging av infrastruktur, og vil være en del av det fremtidige energisystemet.

Det er potensiale for å øke bruk av bioenergi gjennom stasjonær produksjon av varme i fjernvarmeforsyningen. Dette forutsetter et fornuftig samspill med utvikling av langsiktige rammebetingelser, som eksempelvis byggetekniske forskrifter. Som hovedprinsipp bør rammevilkår legge til rette for at samfunnsøkonomisk sett beste løsninger blir valgt, slik at man unngår å diskriminere mellom fornybare energiløsninger. Det vil imidlertid være behov for støtteordninger for å oppnå innføring av nye fornybare løsninger i en overgangsfase.

Transportsektoren står for 33 % av klimagassutslippene i Norge. Miljødirektoratets rapport "Faglig grunnlag for videreutvikling av den nasjonale og internasjonale klimapolitikken" viser at mye av potensialet for ytterligere utslippsreduksjoner utover det som følger av allerede igangsatte tiltak, er knyttet til økt bruk av bærekraftig biodrivstoff i de deler av godstransporten og luftfarten hvor det i overskuelig fremtid ikke finnes andre fornybare alternativer.

Gjennom bærekrafts-kriteriene for biodrivstoff fastsatt av EU er det et krav om at klimagassutslippene fra biodrivstoff og flytende biobrensel skal medføre en reduksjon på minst 35 % sammenliknet med fossil drivstoff. Dette kravet økes til 50 % fra 2017 og deretter til 60 % fra 2018. 2G biodrivstoff har vesentlig bedre miljø- og klimaegenskaper enn 1G biodrivstoff.

Skog fremstår som den beste råvaren til biodrivstoff. Med en stadig lavere innenlands industriell utnyttelse av den norske skogen tror vi at tilgangen på råvarer til skogbasert biodrivstoff vil være god i fremtiden. Biodrivstoff vil øke verdiskapningen fra skogen ved å snu eksporten av rundvirke, og styrke treforedlingsbransjen generelt. Per i dag er det på verdensbasis demonstrert produksjon av 2G biodrivstoff basert på skog i pilotanlegg, men ikke i industriell skala. For å realisere dette i Norge forutsettes det et godt samarbeid med det norske virkemiddelapparatet og et sett av rammevilkår som muliggjør markedsintroduksjon.

Utvikling av industriell produksjon av bærekraftig 2G biodrivstoff basert på skog er nybrottsarbeid og fordrer risikodeling med virkemiddelapparatet gjennom store deler av prosjektløpet. Det vil i tillegg være nødvendig med en tilstrekkelig avgiftsforskjell mellom biodrivstoff og fossilt drivstoff. Statkraft var derfor positive til at regjeringen la frem nye rammebetingelser for biodrivstoff tidligere i år. Statkraft ser positivt på den nylig innførte økningen av omsetningspåbudet, og mener at det på sikt bør økes ytterligere. Omsetningspåbudet definerer et minimumsvolum og har vært nødvendig for etablering av biodrivstoffmarkedet.

Det er helt avgjørende at man får en langsiktighet til grunn for investeringene i biodrivstoff. Dette innebærer at man må opprettholde, og helst øke den nylig etablerte avgiftsdifferansen mellom fossilt drivstoff og biodrivstoff når man foretar en evaluering av rammebetingelsene i 2020. Hvilket sett med virkemidler som er best for utviklingen av biodrivstoff vil avhenge av hvilke virkemidler som er de mest stabile over tid. For et selskap som Statkraft, som er engasjert i fornybar energi, fremstår et avgiftsregime basert på klimadifferensierte avgifter som den mest logiske tilnærmingen. Den nylige gjennomførte avgiftsforskyvingen på diesel fra veibruksavgift over til CO_2-avgift er et godt prinsipp.

Hvordan kan Statkraft bidra?
Statkraft er Europas største produsent av fornybar kraft. Vår visjon er å levere fornybar energi. Vannkraft og skogdrift har lange tradisjoner i Norge og har spilt på lag i flere generasjoner.

Innen bioenergi er vi i dag en av Norges største aktører innen fjernvarme og bruk av bioenergi i stasjonær forsyning. Videre har vi et engasjement i å utvikle en produksjon av 2G biodrivstoff basert på skogsressurser i samarbeide med Södra gjennom selskapet Silva Green Fuel. Silva Green Fuel har som ambisjon å realisere et kommersielt demonstrasjonsanlegg for 2G biodrivstoff på Tofte innen 2020.

- Fjernvarmevirksomhet
  For Statkraft er det av stor betydning at den fjernvarmeaktiviteten vi har i dag kan videreutvikles også innen rammene av en strategi for en bioøkonomi. Dette inkluderer en forståelse av helheten i utnyttelse av råstoffet, rammevilkår for å utvikle teknologi og produkter samt en strategi som legger til rette for et marked for disse produktene.

- Biodrivstoffinitiativet
  En viktig motivasjon for Statkrafts biodrivstoff initiativ er at skog er en kilde til fornybar energi og at det er gode markedsmuligheter for biodrivstoff i årene fremover. Selv om det fortsatt er usikkerhet knyttet til både teknologiutvikling og langsiktige rammebetingelser, mener Statkraft at biodrivstoff fra skog kan utgjøre en betydelig fornybar energikilde til transportsektoren i fremtiden. Dette betinger støtte fra virkemiddelapparatet, og at de nylig innførte rammevilkårene må opprettholdes, og helst utvikles videre.

Konklusjon
Statkraft mener at det er sentralt at bio-økonomistrategien legger til rette for en god bredde i bio-næringen, og at stasjonær bioenergi og 2G biodrivstoff er blant de sentrale grunnpilarer i en bioøkonomi.

Med vennlig hilsen
for Statkraft AS

Jon G. Brandsar
Konserndirektør

[i] 1G biodrivstoff er drivstoff basert på jordbruksprodukter, som korn, mais, raps, planteoljer og soya. 2G – andregenerasjon biodrivstoff baserer seg på biomasseressurser som skog, alger og også avfall.